

Ole Jensens prædiken 5. søndag efter påske

Taler

Ole Jensen
Dr. theol, professor i dogmatik
og domprovst

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder

Der kendes ingen præcis dato, hvorfor dateringen er bogens udgivelsesår

Prædikentekster

Paulus' Brev til Romerne kapitel 8, vers 24-28
Johannesevangeliet kapitel 17, vers 1-11

Grænsetrafik mellem himmel og jord

For at sige det mildt, så foregår der her i denne tekst en ret så livlig trafik hen over grænsen mellem himmel og jord.

Det moderne menneske er i dyb vildrede med, om der overhovedet findes noget hinsides det, vi kan se og konstatere i tid og rum. Til daglig når vi går på arbejde, og når vi – for eksempel – går på indkøb, regner vi ikke med noget som helst andet end denne verden, som kan undersøges videnskabeligt og manipuleres teknisk. Og de fleste filosoffer forsøger at komme til rette med tilværelsen uden at antage, at der er andet til end det, der kan konstateres i tid og rum. En sådan flad og endimensional verden opfattes dog af andre som en forfærdelig indespærring. Den tjekkisk-franske forfatter Milan Kundera (ham der skrev *Tilværelsens ulidelige lethed*) har sagt, at det moderne menneske er fanget i en fælde, det ikke kan slippe ud af. Vi kunne godt kalde det "dennesidighedens fælde": at være spærret inde i dennesidighed, i immanens; himlen findes ikke eller er lukket land – det er i vid udstrækning den moderne livsfølelse, livsfølelsen hos mennesker, der ikke længere regner med, at der findes noget helligt eller noget evigt, som vi er i en eller anden berøring med her i denne verden. Det moderne menneske lider af *immanensklaustrofobi*.

Det er ganske anderledes med Det Ny Testaments mennesker. Hos dem foregår der som den selvfølgeligste ting af verden den allerlivligste trafik hen over grænsen mellem endelighed og uendelighed, det synlige dennesidige og det usynlige hinsidige. Her i teksten knytter Jesus Gud fra hans hinsidige himmel sammen med disciplene fra vores dennesidige verden. Selv står han på en måde med et ben begge steder, han er både "Gud og mand", som det hedder i mange salmer (f.eks. 694). Men er vi moderne mennesker ikke lukket ude fra denne grænsetrafik? Er det ikke alt sammen noget, der hører fortiden og fortidige menneskers overtro til, så Det Ny Testamente er lukket land for os?

Hvis det var sådan, så ville vi vel ikke være gået herhen i dag, til gudstjeneste. Ved at gøre det, har vi allerede hævdet eller formodet, at det ikke forholder sig sådan – eller i det mindste stillet det som et spørgsmål. Vi lader det åbenbart komme an på en prøve – ellers havde vi ikke indfundet os her i kirken.

Det er jo en rigtig svær tekst, prædiketeksten til i dag. Men ved at fundere over, hvad det er, der sker i en gudstjeneste, kan vi måske få åbnet en adgang til den – så vi forstår den bedre. Og så kan det være, at vi opdager, at vi samtidig har fået adgang til Jesus' grænsetrafik mellem himmel og jord – og kommer i et livsforhold til det, teksten handler om. Lad os prøve at se.

Kap. 17 i Johannesevangeliet er evangeliets konklusion. Det er formet som en lang bøn, som Jesus beder til slut under påskemåltidet Skærtorsdag aften – lige før det sidste døgn forfærdelige lidelser tager deres begyndelse, lige før han skal forlade denne verden. Det er hans sidste ord til disciplene, hans testamente til dem og alle senere generationer i verden. Det er konklusionen på det, han har været her for, her i den dennesidige verden. Han er steget ned til os og står nu på tærsklen til at vende tilbage til Faderen, hvor han kom fra, faktisk med et ben på begge sider, som vi sagde. Set i kirkeårets sammenhæng, så sker hans endegyldige tilbagevenden til Faderen på torsdag, på Kristi Himmelfartsdag. Vi hører i dag hans sidste ord på jord, som sammenfatter hans ærinde.

Og hvad det er, udtrykkes især med ordene "herlighed" og "herliggøre". Det græske ord, der oversættes med "herlighed", hedder *doxa*, og der er flere nuancer

i det ord; det betyder for det første "glansen" fra det "høje", for det andet "forklarelse", og for det tredje "ære" eller "anseelse". Og det tilsvarende udsagnsord (*doxazá*) betyder at "lovprise" og "agte" efter fortjeneste.

Nu har jeg fuldført mit ærinde her i verden, siger Jesus i bønnen. Hans ærinde har været at danne forbindelsesled mellem hans Far i himlen og mennesker på jorden ved at lære dem at kende Ham som den eneste sande Gud. Og det er det samme som at få del i det evige liv, siger han. Det skal mennesker holdes fast på – Jesus beder Faderen udvirke, at det sker, "for at de kan være ét ligesom vi", altså ligesom Jesus og Faderen er ét.

Det er derfor, vi "lovpriser" Herren, synger lovsang i taknemmelighed, som det sker i gudstjenesten. At være kristen er at få "forklarelsens" himmelske lys kastet ind over vort jordiske liv ved at blive indoptaget i enhed med Faderen og Sønnen. Det er i gudstjenesten at vide og erfare, at vi af Jesus drages med ind i hans grænsetrafik mellem himmel og jord.

Det er forskelligt, hvordan vi har det, når vi kommer i kirke. Af og til er vi lidt trætte og sløve, somme tider måske ret forkomne – eller nedbøjede og modløse over livets hårdhed og vor egen utilstrækkelighed, bekymrede og angste. Og det hænder, at der ikke sker så farligt meget med os i løbet af en gudstjeneste. Og det skal vi for resten så ikke tage for tungt, for det gør der så til gengæld andre gange. Vi har vist alle sammen været ude for, at efter en stund i kirken i gudstjenesten begynder noget at leve, en verselinje, en sætning fra en tekst. Ordene begynder at leve, og vi begynder at live op. Ordet med stort O bliver levende som det trøstens og fortrøstningens ord, der rejser vort faldne mod op, så vi kan gå herfra, som Grundtvig siger det så fint (i "Morgenstund har guld i mund", nr. 752): "Gå da frit enhver til sit / og stole på Guds nåde, / da får vi lyst og lykke til, / at gøre gavn, som Gud det vil, / på allerbedste måde." Hvad er det, der er sket? Ordet med stort O, det er jo Kristus. Det, der er sket, er, at vi har erfaret, at Kristus lever. Vi har erfaret indholdet af det, der i Det Ny Testamente blev sagt med, at han er opstanden, og at han er faret til himmels og er blevet forenet med Faderen. Det betyder, at han kan være overalt på én gang på usynlig vis – være i hver eneste gudstjeneste og hvert eneste lønkammer på én gang med sin kærligheds rigdom, som Gud Fader står bag med sin almagt. Som det hedder i

nadverbønnen: "Opstandne Herre og frelser, du, som selv er til stede iblandt os med al din kærligheds rigdom!" Det er "kraften fra det høje", med pinsesalmens ord (nr. 287), Faderen og Sønnen i Helligåndens enhed.

Det er det, vi erfarer, når vi trøstes og styrkes, så det faldne mod rejser sig, vi erfarer kraften fra den opstandnes tilstedeværelse. Gudstjeneste er, at Kristus kommer til stede, "det kan vi på trøsten fornemme", som det hedder i en salme. Det er nadverens billedsprog: han *er* her. Det er dåbens løfte: "Se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende". Vi inddrages i Jesus' grænsetrafik mellem Faderen og os, mellem himmel og jord.

Derfor skal vi læse dagens tekst med gudstjenesten som baggrund. Vi kan ligefrem forestille os i dag på Femte søndag efter påske, den sidste søndag, mens Jesus vandrede på jord efter opstandelsen og før himmelfarten – vi kan ligefrem forestille os, at det er her hos os i dag, han beder sin bøn, Johannesevangeliets konklusion, og drager os med ind i sin enhed med Faderen, herliggørelsens, forklarelsens enhed.

Det hedder i teksten, at det er det evige liv, han har givet os ved at drage os med ind i den enhed.

Hvad betyder det? Det betyder, at vi vinder en usårlighed midt i vor sårbarhed. Vi er inddraget i den forenede kraft af mennesket Jesus' kærlighed og Gud Faders almagt. Guds kraft er steget ned til vor skrøbelighed. Det i verden, som er ondt, som er lidelse og død, det som vi bliver tilbage i, efter at Jesus farer til himmels, det skal forsvinde, det skal gå i døden. Foran venter Faderen og Sønnen. Vi er dødelige mennesker. Det, der dør, er det i os, som siger "jeg", som der står i en salme. Det i os, som er kærlighed, skal bevares og forklares gennem døden, ud på den anden side døden. Det ved verden, som er lidelse og ondskab, skal dø og forsvinde, og det som er liv og glans og herlighed, skal bevares og forklares. Hvordan, det ved vi ikke. Det ligger alene i Guds skjulte rådslagning og hånd. Men det evige liv, vi har del i, når vi drages med ind i Jesus' grænsetrafik, det er det, der rejser vort faldne mod, så vi frit kan gå hver til sit herfra og stole på Guds nåde. Det er det, der giver håb og udholdenhed, som det hedder i epistelen.

"Den kristne er håbets fange," sagde biskop Tutu for 27 år siden, på et tidspunkt hvor alt i Sydafrika så håbløst ud, Tutus verden var en verden af fængsler og

fangenskaber. Den kristne sidder i håbets fængsel. Og det er ikke en klaustrofobisk indespærring, det er ikke en fælde. Det er, at man ikke kan slippe for håb. Og det giver udholdenhed, udholdenhed i de trængsler, som hører ethvert menneskeliv til. Håb og udholdenhed er kristne "dyder", som skænkes af gudstjenestens møde med den korsfæstede og opstandne og med den enhed med ham og Faderen, som er evigt liv.

Og håb og udholdenhed er med til at gøre verden anderledes, end den ellers ville være. Håb og udholdenhed breder sig som ringe i vandet, og de har noget selvopfyldende over sig. Verden opretholdes fra øjeblik til øjeblik af alle de uanselige gode gerninger, som mennesker hele tiden gør, som regel uden at nogen påskønner det. Det holder verden tilbage fra at synke ned i endnu værre lidelse, den som skyldes håbløshed og opgiveness. Kristent håb og udholdenhed går ind i de uanselige gode gerningers verdensopretholdende sammenhæng og er med til at gøre verden bedre, end den ellers ville være.

Så hvis vi i dag kan gå hver til sit herfra, stolende på Guds nåde, så vi får lyst og lykke til at gøre gavn, som Gud det vil, på allerbedste måde – så *er* vi ikke fanget i dennesidighedens fælde, så *er* himlen åben for os, vi er draget med. Amen.

Kilde

"Tilskikkelser og livsbetagelse – prædikener og refleksioner", side 126-131. Ole Jensen; red. Sanne Thøisen. Jensen & Dalgaard. 2017

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

5. søndag efter påske, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ole-jensens-praediken-5-sondag-efter-paske>